

DATUM	6-10-2020
AAN	FAC van woensdag 25 november 2020
VAN	Wesley de Does
DOORKIESNUMMER	06- 22 85 28 68
ONDERWERP	Evaluatie Zomernota 2020

Deze notitie bevat voor de portefeuillehouder de evaluatie van de Zomernota 2020.

Inleiding

In het coalitieakkoord 2019-2023 hebben de gezamenlijke fracties vastgelegd om met ingang van 2020 de Voor- en Najaarsnota samen te voegen tot één Zomernota. Het doel hiervan is de Provinciale Staten een betere mogelijkheid te bieden om (bij) te sturen, alsmede het realiseren van een efficiencyslag.

De Zomernota is een nieuw P&C product en daarmee is het proces op een andere manier ingestoken dan men gewend was bij de Voor- en Najaarsnota. Middels een evaluatie is de waarde en effectiviteit van de Zomernota als P&C product beoordeeld. Daarnaast is het proces en de gekozen peildatum van 31 mei geëvalueerd.

Voor de evaluatie zijn leden van de stuurgroep en kernteam gevraagd input te leveren ten aanzien van verschillende onderwerpen. Het doel van de evaluatie is antwoord te krijgen op de volgende vragen:

- 1) Is de Zomernota als nieuw P&C product het juiste instrument om GS en PS meer inzicht te geven in de voortgang ten opzichte van de Voor- en Najaarsnota?
- 2) Is het doel: 'PS een betere mogelijkheid te bieden om (bij) te sturen, alsmede het realiseren van een efficiencyslag' met de Zomernota behaald?

Uit de evaluatie komt een concreet voorstel, op welke wijze de Zomernota verder geoptimaliseerd kan worden. Dit voorstel is gericht op een 'regulier' jaar. Gezien de huidige omstandigheden (corona) en de daarmee samenhangende onzekerheid is het voorstel voor 2021 anders ingestoken.

Evaluatie

Is de Zomernota als nieuw P&C product het juiste instrument om PS meer inzicht te geven in de voortgang ten opzichte van de Voor- en Najaarsnota?

Om deze vraag goed te kunnen beantwoorden is een nadere analyse noodzakelijk. Bij de huidige vorm en inhoud van de Zomernota zijn kanttekeningen te plaatsen.

- **Is de Zomernota bedoeld om bij te kunnen sturen of wordt de Zomernota opgesteld ten dienste van de begroting van het volgende jaar?**
 - 1) Bijsturing: De begroting van een jaar wordt in augustus/september van het voorgaande jaar opgesteld. Na ca. 4-5 maanden in het nieuwe jaar is meer inzicht in de feitelijke voortgang en budgetuitputting. Als het doel van de Zomernota is om de begroting van het vigerende begrotingsjaar nog bij te kunnen sturen, adviseren wij om de Zomernota op te stellen o.b.v. de realisatie t/m april en deze voor het zomerreces te behandelen vergezeld van de benodigde begrotingswijzigingen. Immers het gaat om bestuurlijk relevante zaken die per definitie van significant belang en omvang zijn. Bijsturing kost tijd. Als de besluitvorming zoals nu gepland eind september plaatsvindt, is bijsturing in de resterende

maanden van het jaar nauwelijks mogelijk. Door de besluitvorming uiterlijk begin juli (en bij voorkeur eerder) plaats te laten vinden, is er tijd om bij te kunnen sturen.

Gezien het feit dat wij voor het opstellen van de Zomernota afhankelijk zijn van de ambtelijke en bestuurlijke planning is het in de tijd niet mogelijk om de peildatum te houden op 31 mei met behandeling van de Zomernota voor het zomerreces. Als het doel van de Zomernota bijsturing is, dan adviseren wij de peildatum een maand naar voren te halen (30 april). Hiermee is er voldoende tijd om de Zomernota voor het zomerreces te behandelen. Indien de wens is om de peildatum te houden op 31 mei zal de behandeling van de Zomernota plaatsvinden na het zomerreces, waardoor minder tijd is voor bijsturing.

- 2) Ten dienste van begroting volgend jaar: In dit geval is de zomernota bestuurlijk ter informatie over voortgang en budgetuitputting van het lopende jaar en met name relevant om voor de nieuwe begroting:
- o Op basis van de voortgang de lange termijn ontwikkeling in de begroting bij te stellen;
 - o Evt. budgetten die niet worden gebruikt over te hevelen naar de nieuwe begroting (vrijval in het lopende jaar, extra incidentele uitgave in het nieuwe jaar).
- Als de Zomernota wordt opgesteld ten dienste van de begroting van het volgende jaar, dan kan gekozen worden voor twee momenten qua peildatum n.l.:
- in maart van het betreffende jaar bedoelt als input voor de kadernota
 - in juni van het betreffende jaar bedoelt als input voor de begroting.
- Eventuele overschrijdingen kunnen dan in december in een slotwijzigingen alsnog bestuurlijk worden geaccordeerd, dan wel worden verantwoord in de jaarrekening.
- Als er zowel behoefte is aan én een bijsturingsrapportage én een voortgangs- of afwijkingenrapportage ten behoeve van de nieuwe begroting dan is de zomernota als enige rapportage in het jaar niet geschikt.

- **Wat zijn de wensen ten aanzien van de diepgang van de toelichtingen per beleidsdoel?**

Er kan worden gekozen voor

- o alleen een rapportage over afwijkingen die al dan niet bestuurlijk moeten worden bijgestuurd.

Of

- o er kan worden gekozen voor een meer uitgebreide voortgangsrapportage waarin meer wordt toegelicht per beleidsdoel zonder dat voor alles een bestuurlijke bijstelling nodig is.

In de huidige vorm is de Zomernota ingestoken als hybride vorm waarbij de voortgang wordt geïllustreerd middels een stoplichtmodel en de doelen die op oranje of rood staan in elk geval verder worden toegelicht. Daarbij was er de keuze voor de organisatie om ook meer inhoudelijk over de voortgang te rapporteren. Dit heeft wel tot gevolg dat bij het ene doel een beperkte en bij het andere doel een uitgebreide toelichting is gegeven. De toelichting zou meer eenduidig moeten zijn qua opzet en diepgang en dat is afhankelijk van het doel van de Zomernota (voortgangsrapportage of afwijkingenrapportage);

- Welke informatie is voor PS van toegevoegde waarde. 2020 is een bijzonder jaar met ontwikkelingen die directe impact hebben op de provincie Utrecht. Denk hierbij aan de coronacrisis en de stikstofproblematiek. Dit heeft geresulteerd in een Zomernota van circa honderd pagina's. Om dit meer te uniformeren en de omvang te beperken kan de lijn zijn dat we uitgaan van een beperkte afwijkingenrapportage waarbij PS vooraf desgewenst aangeeft over welke onderwerpen zij qua voortgang/diepgang meer uitgebreide info willen in de Zomernota.
- Op basis van de planning van de verschillende P&C producten zal de Zomernota te allen tijde overlappen met een ander P&C product (kadernota of begroting). De peildatum is afhankelijk van het doel van de Zomernota, zoals hierboven beschreven.

Is het doel: 'PS een betere mogelijkheid te bieden om (bij) te sturen, alsmede het realiseren van een efficiëncyslag' met de Zomernota behaald?

In de huidige vorm zijn wij van mening dat dit doel met de Zomernota niet is behaald. Dit heeft een aantal oorzaken:

- 1) De peildatum van 31 mei 2020 met behandeling van de Zomernota op 30 september 2020. Hier zit een te lange periode tussen, waardoor in de tussentijd ontwikkelingen hebben kunnen plaatsvinden waarbij de besluitvorming anders zou zijn. Tevens betreft nu de Zomernota de enige mogelijkheid tot het doen van begrotingswijzigingen.
- 2) Gezien het feit dat de Zomernota de Voor- en Najaarsnota heeft vervangen is er sprake van een efficiencyslag. Het werk wat voorheen voor twee producten uitgevoerd moest worden, vindt nu een keer plaats. Echter waar het voorheen mogelijk was om bij de Voor- en Najaarsnota begrotingswijzigingen door te voeren is er nu enkel mogelijkheid bij de Zomernota.

Concreet voorstel/advies in regulier jaar:

- 1) De Zomernota aanhouden als zijnde tussentijdse rapportage ten aanzien van het lopende boekjaar met in achtneming dat de Zomernota een bijsturingsinstrument betreft;
- 2) De peildatum van de Zomernota een maand naar voren halen (30 april van het betreffende jaar), waarbij de behandeling van de Zomernota in de laatste Statenvergadering vóór het zomerreces plaatsvindt;
- 3) De Zomernota wordt gepresenteerd als afwijkingenrapportage, waarbij enkel gerapporteerd wordt op afwijkingen ten opzichte van de beleidsdoelen die opgenomen zijn in de programmabegroting. De toelichting op de afwijkingen worden 'bondig' weergegeven, waardoor de omvang van de Zomernota gereduceerd kan worden. Indien nadere toelichting noodzakelijk is zal dit worden opgenomen in een separate bijlage.
- 4) Kasritmewijzigingen worden apart gepresenteerd in de financiële tabellen. Hiermee worden de financiële afwijkingen ten opzichte van de programmabegroting inzichtelijk;
- 5) Om de omvang van de Zomernota te reduceren is deze enkel gericht op afwijkingen ten aanzien van de gestelde beleidsdoelen. De volgende bijlagen worden separaat opgenomen:
 - Meerjareninvesteringsplan;
 - Meerjarenonderhoudsplan;
 - Staat van begrotingssubsidies;
 - Voortgang (complexe) investeringsprojecten;
 - Overzicht begrotingswijzigingen;

Concreet voorstel/advies 2021:

Gezien de huidige omstandigheden (corona) en de onzekerheden die daarmee samenhangen wordt voorgesteld om voor 2021 af te wijken ten opzichte van het hierboven beschreven voorstel. Het voorstel blijft intact, behoudens de volgende twee punten:

- 1) Voorgesteld wordt om naast de Zomernota een lichte vorm van een tussenrapportage op te stellen. Deze tussenrapportage is enkel financieel van aard en betreft geen voortgangsrapportage. De tussenrapportage kan als input dienen bij het opstellen van de kadernota 2022-2025.
- 2) De Zomernota aanhouden als zijnde tussentijdse rapportage met peildatum 30 juni 2021, die als input kan dienen voor de begroting 2022;